

Synpunkter för ny översiktsplan Sävsjö Kommun

Klimatkrisen och snabbt minskande biologisk mångfald är vår tids stora ödesfrågor. En radikal omställning måste ske och kommunen behöver organisera ett målmedvetet och systematiskt arbete för detta. Översiktsplanen behandlar bebyggelseutveckling, mark och vattenanvändning och bör lyfta fram hur den ska bidra till omställningen. Det handlar om åtgärder för att minska klimatpåverkan och för att anpassa till ett förändrat klimat samt till att bromsa den negativa utvecklingen för den biologiska mångfalden. Detta bör vara högt prioriterade perspektiv vid utformningen av den nya översiktsplanen.

Ställ om transporter

För att klara klimatutmaningarna behöver transporter med bil minska och fossila drivmedel fasas ut så fort som möjligt. Detta kan påskyndas genom att underlätta för gång- och cykeltrafik och göra det mindre attraktivt att använda bil för korta transporter och i tätorter. Vidare bör laddinfrastrukturen för elfordon byggas ut.

Eldrivna cyklar, sparkcyklar och liknande fordon ser ut att öka och bör kunna samsas med traditionella cyklister. I det följande syftar vi på dessa kategorier med ordet "cyklister".

För att erbjuda gångtrafikanter en trygg trafikmiljö bör inte gångtrafikanter och cyklister dela på samma utrymme. Detta är också viktigt för att cykel ska vara ett attraktivt transportsätt. För att cykel åter ska bli ett viktigt transportmedel måste cyklister ges högre prioritet. I dagsläget är ofta cykeltrafiken i tätorterna hänvisad till korta snuttar av kombinerade gång och cykelbanor vid sidan av de högprioriterade bilstråken och med onödiga korsningar av dessa. Detta leder till minskad trafiksäkerhet och obekväma frekventa stopp för cyklisterna. Vägkorsningar i tätorterna behöver utvärderas och ändras enligt vad som är säkrast och smidigast för cyklister. Cykelvägar bör finnas mellan kommunens tätorter.

Trygga gång och cykelstråk till skolorna är viktigt för att föräldrar ska våga släppa iväg sina barn på egen hand till skolorna och sluta att skjutsa dem med bil. Trafikmiljön vid skolorna är idag dålig på grund av alla bilskjutsar. Om barn går eller cyklar till skolan och fritidsaktiviteter ökar chanserna att även föräldrarna lämnar bilen hemma när de tar sig till jobbet.

I anslutning till resecentrum bör det finnas takförsedda cykelställ.

Fördelaktigt placerade laddplatser för elfordon bör byggas. Laddplatser för elfordon bör finnas vid pendlerparkeringar och i närheten av affärer och restauranger. Detta kan gynna både kollektiva transporter och lokal handel.

Satsningar på utveckling av kollektivtrafik är viktiga för minskad klimatpåverkan och socialt rättvis omställning. Fler avgångar bl.a. på kvällar och helger i den regionala tågtrafiken och bättre bussförbindelser till länets sjukvårdsinrättningar är exempel på önskvärda förbättringar.

Möjligheterna till att växla över godstransporter till järnväg bör också stärkas. Stockarydsterminalen är ett fint exempel och kan kanske även utvecklas för andra godstransporter och industrietableringar.

Vi bifogar Svenska Naturskyddsföreningens rapport, "Ställ om de lokala och regionala transporterna!" (juni 2020) som innehåller många tips och råd till kommuner.

Återställ våtmarker

Våtmarker binder stora mängder koldioxid och spelar även en viktig roll för biologisk mångfald. Cirka 20% av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser kommer från dikad torvmark. Att restaurera och anlägga nya våtmarker är en viktig och billig klimatinsats. En kartläggning av vilka områden som är sådana dikade torvmarker samt plan för återvätning bör ingå i översiktsplanen.

Skydda stränderna

I nuvarande översiktsplan har ett stort antal s.k. LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) pekats ut. För de områden som inte har exploaterats bör det övervägas att ta bort dessa som LIS-områden. Ett exempel är området vid Sävsjöns norra strand. Jordbruksmark och naturbetesmarker med naturliga strandzoner skulle här ersättas med bebyggelse. Skyddet av stränderna är viktigt för de känsliga o värdefulla ekosystem som finns i området där land och vatten möts. Grunda vikar i sjöar och vid kusten hör till våra mest värdefulla o produktiva vattenmiljöer men också till de allra känsligaste. En annan funktion som stranden har är att vattenväxterna i områdena tar upp och binder koldioxid. Såväl EU som FN ställer krav på världens länder att öka sitt naturskydd för att rädda den biologiska mångfalden. Det kommer också bli svårare att möta klimatförändringarna om ständerna blir bebyggda. Med mera bebyggelse på stränderna ökar också riskerna för kostsamma översvämningsskador.

Det är olyckligt att strandskyddet har kommit att ställas mot en positiv landsbygdsutveckling. Det är tvärt om fullt möjligt att förena ett attraktivt

boende med bibehållna oexploaterade stränder. Bebyggelseutvecklingen i områdena kring Eksjöhovgårdssjön är ett bra exempel där stränderna inte har exploaterats och är tillgängliga för allmänheten samtidigt som bebyggelsen har vackra lägen med utsikt över sjön. Enligt en färsk SIFO-undersökning tycker en majoritet av svenska folket, 60 procent, att det är en dålig idé att försvaga strandskyddet. Vi menar att kommunen blir attraktivare om alla har tillgång till stränder, bad och friluftsliv än om stränderna exploateras och privatiseras.

Hållbar bebyggelse

Klimatet blir allt varmare och värmeböljor blir vanligare, intensivare och långvariga. Åtgärder för att minska olägenheterna av detta bör därför uppmärksammas. Bland annat bör det finnas många stora träd i bebyggelsen som gör det lokala klimatet svalare.

Vid planering för ny bebyggelse bör planbestämmelserna styra mot att solcellsanläggningar kommer till stånd. Takens orientering och form bör utformas för bästa energiutbyte. Vidare bör uppvärmningssystemen styras mot värmepumpar så att så lite förbränning som möjligt sker i kommunen, oavsett bränsletyp. Klimatvänliga material bör användas vid bygg- och renoveringsprojekt. Produkter med fossilt ursprung bör fasas ut, materialens livslängd bör förlängas och material recirkuleras. Byggnad i trä bör stimuleras och betong undvikas där det är möjligt. Normen bör vara att renovera och återanvända framför att riva och bygga nytt.

Sävsjö Naturskyddsförening

Olof Mill

Bilaga: Ställ om de lokala och regionala transporterna! Svenska Naturskyddsföreningen, juni 2020